

**Алгоритм дій у випадку булінгу (цькування)
у дошкільному навчальному закладі (ясла – садок) комбінованого типу №188 «Червона гвоздика»
Запорізької міської ради Запорізької області**

Якщо працівник закладу дошкільної освіти стає свідком булінгу у ЗДО:

1. Термінове втручання (вжити заходи для припинення небезпечного впливу)
2. У разі необхідності звернутися до медичної сестри для надання першої домедичної допомоги потерпілому.
3. Інформування керівника дошкільного закладу про випадок булінгу (цькування)
4. Інформування батьків
5. Керівник закладу дошкільної освіти скликає засідання комісії, створеної у ЗДО, до якої входить сам керівник, вихователь - методист, практичний психолог, педагоги, батьки постраждалого та кривдника та інші зацікавлені особи (протягом 3 діб).
6. Реєстрація і розгляд випадку булінгу.
7. Якщо комісія визнала, що цей випадок був не одноразовим конфліктом а булінгом - керівник закладу повідомляє про це територіальний підрозділ Національної поліції та Службу у справах дітей.
8. Якщо комісія визнала випадок – одноразовим конфліктом, - питання налагодження мікроклімату в освітньому середовищі та розв'язання конфлікту вирішується у межах ЗДО.
9. Можливе звернення до Центру надання безоплатної правової допомоги.

Якщо батьки дитини, яка зазнала булінгу у дошкільному закладі, звертаються з відповідним зверненням (усно чи письмово) до директора:

1. Звернення батьків реєструється із дотриманням вимог Законів України
2. Керівник закладу дошкільної освіти скликає засідання комісії, створеної у ЗДО, до якої входить сам керівник, вихователь - методист, практичний психолог, педагоги, батьки постраждалого та кривдника та інші зацікавлені особи (протягом 3 діб).
3. Розгляд випадку булінгу.
4. Якщо комісія визнала, що цей випадок був не одноразовим конфліктом а булінгом - керівник закладу повідомляє про це територіальний підрозділ Національної поліції та Службу у справах дітей.
5. Якщо комісія визнала випадок – одноразовим конфліктом, - питання налагодження мікроклімату в освітньому середовищі та розв'язання конфлікту вирішується у межах ЗДО.
6. Можливе звернення батьків до Центру надання безоплатної правової допомоги.

Що може зробити педагог для запобігання та протидії булінгу:

1. Проводити тематичні бесіди та заходи з дітьми, пояснюючі, які саме дії є насиллям і чому їх необхідно припинити.
2. Жоден випадок булінгу не залишати без уваги.
3. Виховувати, а не карати.
4. Вислухати обидві сторони конфлікту.
5. Підтримати потерпілого і дізнатись причини вчинення булінгу кривдником.
6. Не ставати на чийсь бік, не викликати відчуття провини до того, хто потерпає від булінгу. Так можна закріпити поведінку жертви.
7. Проводити просвітницьку роботу з батьками (тематичні збори, бесіди, вебінари тощо)
8. Заохочуйте дітей робити те, що їм цікаво. Спільні інтереси можуть підвищити довіру, допомогти дітям здружитися і попередити схильність до булінгу.
9. Створити інформаційний куточок щодо запобігання та протидії булінгу.
10. Самі будьте прикладом для дітей.

Якщо свідком булінгу став педагог або інший працівник закладу дошкільної освіти, то він повинен повідомити керівника закладу незалежно від того, чи покаржилась йому жертва булінгу чи ні.

Алгоритм діяльності практичного психолога при виникненні ситуацій булінгу:

1.Ініціювання, обговорення та планування спільних дій адміністрації, психологічної служби, педагогічного колективу та батьківської громадськості, спрямованих на подолання виявлених недоліків у роботі закладу дошкільної освіти з окресленої проблеми.

2.Збір необхідної інформації психологом щодо проявів булінгу серед учасників освітнього процесу у закладі дошкільної освіти.

3.Систематичне вивчення психологічного клімату (спостереження, діагностика), особливостей міжособистісних стосунків у дитячих колективах, де виявлено булінг.

4.Виявлення булерів, а також – реальних та потенційних жертв.

5.Створення умов недопущення явища булінгу.

6.Швидке і грамотне роз'єднання жертви з відповідними стресовими впливами булерів.

7.Визначення переліку можливих дій, спрямованих на припинення агресивної поведінки вихованців. Вибір найефективніших способів досягнення мети. Роль педагога у такому алгоритмі має бути чітко визначена і дещо обмежена. Вихователь надає дитині-агресору та постраждалій дитині лише первинну допомогу, а потім передає її фахівцям психологічної служби школи.

8.Індивідуальна або групова (за необхідністю) корекційно-відновлювальна робота з жертвами булінгу. В процесі надання допомоги суб'єктам насильства одним із головних завдань соціально-психологічної підтримки виступає корекція страхів та тривожності.

9.Проведення семінарів, тренінгів, круглих столів, годин психолога, спрямованих на формування ненасильницької моделі поведінки.

10. Коригування наявних агресивних форм поведінки булерів та формування нових форм поведінки учнів переважно за допомогою прикладу педагогів.

11. За необхідності – залучення інших фахівців: медичних психологів, педіатрів, психотерапевтів, представників служб у справах дітей, кримінальної поліції, громадських організацій тощо.

12. Формування у жертв булінгу ціннісного ряду, способів соціалізації, стійкого ставлення до негативних явищ та негативних почуттів.

13. Робота з дитячим колективом з корекції поведінки, покращення стосунків та надання допомоги дитині-агресору та дитині-жертві.

14. Формування у педагогів навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так й у поведінці дітей з метою формування єдиного погляду на існуючу проблему. Недопущення проявів психологічного насильства до дітей з боку вчителів у вигляді порівнянь, навішування ярликів, ігнорування почуттів дітей та їхніх скарг на цькування.

Робота з батьками

- Батьки дітей, які стали жертвами цькування, змушені стикатися з цілим букетом негативних переживань і тривожних думок.

- При зверненні за консультацією важливо зрозуміти, що саме відчувають батьки з приводу того, що відбувається. Одним із значущих завдань психолога є нормалізація переживань батьків (природно, уникаючи їх знецінення).

- В рамках обмежених часових можливостей консультування психолога корисно озброїтися набором прийомів, які він може запропонувати батькам, щоб ті з їх допомогою підтримали свою дитину.

- Випадок з проявом насильства може вважатися завершеним після того, як усім його учасникам надано допомогу; щодо кривдників прийняті виховні і, за необхідності, дисциплінарні заходи; обстановка

в групі нормалізувалася й повторних проявів насильства з боку кривдників (або інших осіб щодо потерпілого або інших вихованців) не спостерігається протягом 3-4 тижнів.

- По завершенні випадку про вжиті заходи, надану допомогу і досягнуті результати доцільно зробиться запис у формі реєстрації і в журналі обліку випадків насильства.